

ΛΟΡΕΝ ΟΛΙΒΕΡ

Παραλήρημα

Ν Ε Α Ν Ι Κ Η Λ Ο Γ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Α

Παραλήρημα

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: DELIRIUM
Από τις Εκδόσεις HarperCollins Children's Books, Νέα Υόρκη 2011
ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Παράληρημα**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Lauren Oliver
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μαίρη Γραμμένου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ: Αναστασία Σακελλάριου
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Βίκυ Αυδή
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Α. & Φ. Δεληγιάννης Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Laura Schechter, 2011
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: S. Hammid/Corbis/Apeiron photos
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2012

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2012, 2.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-496-531-1

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοίου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομυχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiu Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΛΟΡΕΝ ΟΛΙΒΕΡ

Παραλήρημα

*Μετάφραση:
Μαίρη Γραμμένου*

*Σε όλους τους ανθρώπους που με «κόλλησαν»
αμόρ ντελίρια νερβόζα στο παρελθόν, ξέρετε ποιοι είστε.
Στους ανθρώπους που θα με «κολλήσουν» στο μέλλον,
ανυπομονώ να δω ποιοι θα είστε.
Και στις δυο περιπτώσεις, σας ευχαριστώ.*

*Οι πιο επικίνδυνες αρρώστιες είναι εκείνες
που μας κάνουν να πιστεύουμε ότι είμαστε καλά.*

Παροιμία 42, *Το Βιβλίο των Σους*

Εχουν περάσει εξήντα τέσσερα χρόνια απ' όταν ο Πρόεδρος και το Κονσόρτιουμ όρισαν τον έρωτα ως ασθένεια, ως παραλήρημα, και σαράντα τρία αφότου οι επιστήμονες τελειοποίησαν μια θεραπεία. Όλοι οι υπόλοιποι στην οικογένειά μου έχουν υποστεί κιόλας τη διαδικασία. Η μεγαλύτερη αδελφή μου, η Ρέιτσελ, είναι απρόσβλητη από την ασθένεια εδώ και εννέα χρόνια. Είναι ασφαλής από τον έρωτα εδώ και τόσο πολύ καιρό, ώστε λέει ότι δε θυμάται καν τα συμπτώματά του. Εγώ είμαι προγραμματισμένη να περάσω από τη διαδικασία σε ενενήντα πέντε μέρες ακριβώς, στις 3 Σεπτεμβρίου. Στα γενέθλιά μου.

Αρκετοί άνθρωποι φοβούνται τη διαδικασία. Ορισμένοι μάλιστα αντιστέκονται. Όμως εγώ δε φοβάμαι. Ανυπομονώ. Θα την έκανα αύριο κιόλας, αν μπορούσα, αλλά πρέπει να είσαι τουλάχιστον δεκαοκτώ, κάποιες φορές λίγο μεγαλύτερος, προτού σε θεραπεύσουν οι επιστήμονες. Διαφορετικά η διαδικασία δε θα λειτουργήσει σωστά: άνθρωποι καταλήγουν με εγκεφαλικές βλάβες, μερική παράλυση, τύφλωση ή χειρότερα.

Δε μου αρέσει να σκέφτομαι ότι εξακολουθώ να κυκλοφορώ με τη νόσο να κυλάει στο αίμα μου. Μερικές φορές ορκίζομαι ότι τη νιώθω να σπαρταράει στις φλέβες μου σαν κάτι

αλλοιωμένο, όπως ξινισμένο γάλα. Με κάνει να νιώθω βρόμικη. Μου θυμίζει παιδάκια που κάνουν πείσματα. Μου θυμίζει αντίσταση, άρρωστα από τη νόσο κορίτσια, που σέρνουν τα νύχια τους στο πεζοδρόμιο, που ξεριζώνουν τα μαλλιά τους, και από τα στόματά τους να στάζουν φτυσιές.

Και, φυσικά, μου θυμίζει τη μητέρα μου.

Μετά τη διαδικασία θα είμαι ευτυχισμένη και ασφαλής για πάντα. Αυτό λένε όλοι, οι επιστήμονες και η αδελφή μου και η θεία Κάρολ. Θα περάσω τη διαδικασία και ύστερα θα σμίξω με το αγόρι που οι εκτιμητές θα επιλέξουν για μένα. Σε λίγα χρόνια θα παντρευτούμε. Πρόσφατα ξεκίνησα να βλέπω όνειρα με το γάμο μου. Σε αυτά, στέκομαι κάτω από έναν λευκό θόλο με λουλούδια στα μαλλιά μου. Κρατιέμαι από το χέρι με κάποιον, αλλά όποτε στρέφομαι να τον κοιτάξω το πρόσωπό του θολώνει, όπως η κάμερα που χάνει την εστίασή της, και δε διακρίνω καθόλου χαρακτηριστικά. Όμως τα χέρια του είναι δροσερά και στεγνά, και η καρδιά μου χτυπάει σταθερά μέσα στο στήθος μου – και στο όνειρό μου ξέρω ότι πάντοτε θα χτυπάει στον ίδιο ρυθμό, δε θα σκιρτάει, δε θα φτερουγίζει, ούτε θα χτυπά γρηγορότερα, μόνο *γουπ, γουπ, γουπ*, ώσπου να πεθάνω.

Ασφαλής, και απρόσβλητη από τον πόνο.

Τα πράγματα δεν ήταν πάντοτε τόσο καλά όσο είναι τώρα. Στο σχολείο μάθαμε ότι άλλοτε, τις μαύρες μέρες, οι άνθρωποι δε συνειδητοποιούσαν πόσο φονική ασθένεια ήταν ο έρωτας. Για πολύ καιρό τον θεωρούσαν καλό, κάτι που γιορταζόταν και επιδιωκόταν. Φυσικά αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους είναι τόσο επικίνδυνος: *επηρεάζει το μυαλό σου ώστε να μην μπορείς να σκέφτεσαι καθαρά ή να παίρνεις λογικές αποφάσεις για τη δική σου υγεία.* (Αυτό είναι το σύμπτωμα με τον αριθμό δώδεκα, όπως αναγράφεται στο τμήμα *αμόρ ντελίρια νερβόζα* της δωδέκατης έκδοσης του βιβλίου *Ο Οδηγός της Ασφάλειας, της Υγείας και της*

Ευτυχίας, ή Το Βιβλίο των Σους, όπως το αποκαλούμε.) Απεναντίας, οι άνθρωποι τότε βάφτιζαν άλλες ασθένειες –στρες, καρδιακή πάθηση, κρίση άγχους, κατάθλιψη, υπέρταση, αϋπνία, διπολική διαταραχή– χωρίς ποτέ να συνειδητοποιούν ότι στην πραγματικότητα αυτές ήταν μόνο συμπτώματα που, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, ανάγονταν στις επιπτώσεις της αμόρ ντελίρια νερβόζα.

Εννοείται πως δεν έχουμε ελευθερωθεί τελείως από την ντελίρια στις Ηνωμένες Πολιτείες. Μέχρι να τελειοποιηθεί η διαδικασία, ωστόσο καταστεί ασφαλής για τους ανηλίκους, ποτέ δε θα είμαστε πλήρως προστατευμένοι. Θα κινείται ολόγυρά μας με αόρατα, οφιοειδή πλοκάμια, πνίγοντάς μας. Έχω δει αναρίθμητους αγιάτρευτους να σέρνονται στη διαδικασία τους, τόσο τυραννισμένους και βασανισμένους από τον έρωτα, ώστε θα προτιμούσαν να βγάλουν τα μάτια τους με τα ίδια τους τα χέρια ή να καρφωθούν σε αγκαθωτό συρματόπλεγμα έξω από τα εργαστήρια παρά να μείνουν χωρίς αυτή.

Πριν από αρκετά χρόνια, τη μέρα της διαδικασίας της, ένα κορίτσι κατόρθωσε να ξεγλιστρήσει από τον περιορισμό της και βρήκε το δρόμο της μέχρι την ταράτσα του εργαστηρίου. Έπεσε γρήγορα, χωρίς να φωνάξει. Για μέρες μετά, πρόβαλλαν την εικόνα του νεκρού κοριτσιού στα κανάλια για να μας υπενθυμίσουν τους κινδύνους της ντελίρια. Τα μάτια της ήταν ανοιχτά και ο λαιμός της ήταν συστρεμμένος σε ανορθόδοξη γωνία, αλλά, από τον τρόπο με τον οποίο το μάγουλό της ακουμπούσε στο πεζοδρόμιο, υπό άλλες συνθήκες θα νόμιζες ότι είχε ξαπλώσει για να πάρει έναν υπνάκο. Παραδόξως, υπήρχε ελάχιστο αίμα – μια λεπτή, σκουρόχρωμη ροή στις γωνίες του στόματός της.

Ενενήντα πέντε μέρες, και τότε πια θα είμαι ασφαλής. Έχω μια κάποια νευρικήτητα, εξυπακούεται. Αναρωτιέμαι αν η διαδικασία θα με πονέσει. Θέλω να ξεμπερδεύω μια και καλή. Δεν είναι και εύκολο να δείχνω υπομονή. Είναι δύσκολο να

μη φοβάμαι όσο είμαι ακόμη αγιάτρευτη, αν και μέχρι στιγμής η ντελίρια δε με έχει αγγίξει.

Παρ' όλα αυτά ανησυχώ. Λέγεται ότι άλλοτε ο έρωτας οδηγούσε τους ανθρώπους στην τρέλα. Αρκετά κακό είναι αυτό. Το *Βιβλίο των Σους* επίσης αφηγείται ιστορίες εκείνων που έχασαν ή δε βρήκαν ποτέ τον έρωτα, γεγονός που με τρομάζει περισσότερο από καθετί.

Το φονικότερο από όλα τα μοιραία και ολέθρια: σε σκοτώνει όταν το έχεις και όταν δεν το έχεις.

*Πρέπει να είμαστε διαρκώς σε επιφυλακή για την Ασθένεια.
Η υγεία του έθνους μας, του λαού μας, των οικογενειών μας
και του πνεύματός μας εξαρτάται από τη διαρκή επαγρύπνηση.*

*«Βασικά Μέτρα Υγείας», Ο Οδηγός της Ασφάλειας,
της Υγείας και της Ευτυχίας, 12η έκδοση*

Η μυρωδιά των πορτοκαλιών πάντοτε μου θυμίζει κη-
δείες. Το πρωί της αξιολόγησής μου αυτή η οσμή με
ξυπνάει. Κοιτάζω το ρολόι στο κομοδίνο. Είναι έξι.

Το φως είναι γκριζο, το ηλιόφως ίσα που δυναμώνει στους
τοίχους του υπνοδωματίου που μοιράζομαι και με τα δυο παι-
διά της Μάρσια, της ξαδέλφης μου. Η Γκρέις, η μικρότερη,
είναι ζαρωμένη στο ένα από τα δύο ίδια μονά κρεβάτια, ντυ-
μένη κιόλας, και με παρακολουθεί. Βαστάει ένα ολόκληρο
πορτοκάλι στο χέρι της. Προσπαθεί να το δαγκώσει, σαν μήλο,
με τα μικρά δοντάκια της. Το στομάχι μου ανακατεύεται και
αναγκάζομαι να κλείσω τα μάτια μου ξανά για να μη θυμη-
θώ το ζεστό φόρεμα που με έγδερνε, εκείνο που υποχρεώθη-
κα να φορέσω όταν πέθανε η μητέρα μου· για να μη θυμη-
θώ τα μουρμουρητά, καθώς και ένα μεγάλο, τραχύ χέρι που
μου έδινε να ρουφάω το ένα πορτοκάλι μετά το άλλο για να
μείνω ήσυχη. Στην κηδεία έφαγα τέσσερα πορτοκάλια, φέτα
φέτα, και όταν πια έμεινα με ένα μάτσο φλούδια στην ποδιά
μου, βάλθηκα να ρουφάω και αυτά, και η πικρή γεύση τους
με βοήθησε να συγκρατήσω τα δάκρυά μου.

Ανοίγω τα μάτια μου και η Γκρέις γέρνει μπροστά, με το πορτοκάλι να φωλιάζει στην απλωμένη χούφτα της.

«Όχι, Γκρέις!». Σπρώχνω τα σκεπάσματά μου και σηκώνομαι. Το στομάχι μου σφίγγεται και ανοίγει σαν γροθιά. «Και δεν πρέπει να τρως τη φλούδα, ξέρεις».

Εξακολουθεί να μου ανοιγοκλείνει τα μεγάλα γκριζα μάτια της χωρίς να λέει λέξη. Αφήνω έναν αναστεναγμό και κάθομαι δίπλα της.

«Έλα», την προτρέπω και της δείχνω πώς να ξεφλουδίζει το πορτοκάλι με το νύχι της, ξετυλίγοντας τις ζωηρόχρωμες πορτοκαλί σπείρες και αφήνοντάς τες στην αγκαλιά της, ενώ όλη την ώρα παλεύω να κρατήσω την ανάσα μου από τη χαρακτηριστική μυρωδιά. Η Γκρέις με παρακολουθεί σιωπηλή. Αφότου τελείωσα, κρατάει το πορτοκάλι, ξεφλουδισμένο πια, και με τα δυο χέρια, θαρρείς και είναι γυάλινη σφαίρα και φοβάται μήπως τη σπάσει.

Τη σκουντώ ελαφρά με τον αγκώνα.

«Εμπρός. Φάε τώρα». Η μικρή απομένει να το κοιτάζει και εγώ αναστενάζω και αρχίζω να αφαιρώ τις φέτες για εκείνη, μία προς μία. Ταυτόχρονα ψιθυρίζω όσο πιο απαλά γίνεται: «Ξέρεις, οι άλλοι θα ήταν πιο καλοί μαζί σου αν μιλούσες μια στο τόσο».

Η Γκρέις δεν αποκρίνεται. Όχι πως περιμένω να το κάνει κιόλας... Η θεία μου η Κάρολ δεν την έχει ακούσει να βγάζει έστω και μία λέξη στα έξι χρόνια και τρεις μήνες που βρίσκεται στη ζωή η Γκρέις... ούτε μια συλλαβή. Η Κάρολ πιστεύει ότι έχει κάποιο πρόβλημα στο μυαλό της, όμως οι γιατροί δεν το έχουν βρει μέχρι τώρα. «Είναι μουγγή σαν πέτρα», είπε ωμά η Κάρολ τις προάλλες, παρακολουθώντας την Γκρέις να γυρίζει ένα ζωηρόχρωμο τουβλάκι στα χέρια της ξανά και ξανά, σαν να ήταν όμορφο και θαυματουργό, λες και περίμενε ότι θα μεταμορφωθεί αναπάντεχα σε κάτι άλλο.

Σηκώνομαι και βαδίζω προς το παράθυρο, έτσι που απο-

μακρύνομαι από την Γκρέις και τα μεγάλα, γουρλωμένα μάτια της και τα λεπτοκαμωμένα, γρήγορα δάχτυλά της. Τη λυπάμαι.

Η Μάρσια, η μητέρα της Γκρέις, έχει πεθάνει πια. Πάντοτε έλεγε ότι ποτέ της δεν ήθελε παιδιά ούτε ως ή άλλως. Αυτό είναι ένα από τα μειονεκτήματα της διαδικασίας. Με την απουσία της *ντελίρια νερβόζα* κάποιοι άνθρωποι βρίσκουν τις γονικές φροντίδες οχληρές. Ευτυχώς, περιπτώσεις κραυγαλέας αποστασιοποίησης –όπου ο πατέρας ή η μητέρα είναι ανίκανος να δεθεί *φυσιολογικά, υπεύθυνα και κατά το πρέπον* με τα παιδιά του/της, και καταλήγει να τα πνίγει ή να κάθεται πάνω στην τραχεία τους ή να τα χτυπάει μέχρι θανάτου όταν κλαίνε– είναι λιγούστες.

Όμως δύο ήταν ο αριθμός των παιδιών που οι αξιολογητές αποφάσισαν για τη Μάρσια. Εκείνη την εποχή φαινόταν καλή επιλογή. Η οικογένειά της είχε κερδίσει υψηλούς βαθμούς σταθερότητας στην ετήσια αξιολόγηση. Ο σύζυγός της, επιστήμονας, ήταν αξιουσέβαστο πρόσωπο. Ζούσαν σε ένα τεράστιο σπίτι στη Γουίντερ Στριτ. Η Μάρσια μαγειρεύει σε καθημερινή βάση και στον ελεύθερο χρόνο της δίδασκε μαθήματα πιάνου για να απασχολείται.

Αλλά, φυσικά, όταν δημιουργήθηκαν υπόνοιες ότι ο σύζυγος της Μάρσια ήταν υποστηρικτής, όλα άλλαξαν. Η Μάρσια και τα παιδιά της, η Τζένι και η Γκρέις, αναγκάστηκαν να μετακομίσουν μαζί με τη μητέρα της Μάρσια, τη θεία μου την Κάρολ, και ο κόσμος ψιθύριζε και τους έδειχνε οπουδήποτε πήγαιναν. Η Γκρέις δε θα το θυμάται αυτό, εννοείται. Θα με εξέπληττε αν είχε την παραμικρή μνήμη από τους γονείς της.

Ο σύζυγος της Μάρσια εξαφανίστηκε πριν ξεκινήσει η δίκη του. Μάλλον καλύτερα που έπραξε έτσι. Οι δίκες είναι ως επί το πλείστον για το θεαθήναι. Οι υποστηρικτές σχεδόν πάντα εκτελούνται. Αν όχι, φυλακίζονται στις Κρύπτες για να εκτίσουν τρεις φορές ισόβια. Η Μάρσια το ήξερε αυτό φυσικά. Η θεία Κάρολ πιστεύει ότι αυτός είναι ο λόγος που την πρόδωσε

η καρδιά της λίγους μήνες μόνο μετά την εξαφάνιση του συζύγου της, όταν ασκήθηκε δίωξη στην ίδια, στη θέση εκείνου. Την επόμενη μέρα αφότου της επιδόθηκαν τα χαρτιά περπατούσε στο δρόμο και... πάρ' την κάτω! Καρδιακή προσβολή.

Οι καρδιές είναι ευαίσθητα πράγματα. Γι' αυτό πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί.

Θα έχει πολλή ζέση σήμερα, μπορώ να πω με βεβαιότητα. Ήδη είναι ζεστό το υπνοδωμάτιο και, όταν ανοίγω λίγο το παράθυρο για να φύγει η μυρωδιά πορτοκαλιού, ο αέρας έξω είναι βαρύς και πηχτός σαν γλώσσα. Παίρνω μια βαθιά ανάσα, εισπνέοντας την καθαρή μυρωδιά από φύκια και νοτισμένο ξύλο, ακούγοντας τα απόμακρα κρωξιμάτα των γλάρων καθώς αυτοί διαγράφουν κύκλους ατέρμονα, κάπου πέρα από τα χαμηλά, γκριζα, επικλινή κτίρια, πάνω από τον κόλπο. Έξω, μια μηχανή αυτοκινήτου παίρνει μπρος. Ο ήχος με ξαφνιάζει, και αναπηδάω.

«Έχεις άγχος για την αξιολόγησή σου;»

Κάνω μεταβολή. Η θεία Κάρολ στέκεται στο άνοιγμα της πόρτας, με σταυρωμένα χέρια.

«Όχι», αποκρίνομαι, αν και είναι ψέμα.

Εκείνη χαμογελάει δυσδιάκριτα, ένα σύντομο, φευγαλέο ανασήκωμα των χειλιών.

«Μην ανησυχείς. Καλά θα τα πας. Πήγαινε για ντους και μετά θα σε βοηθήσω με τα μαλλιά σου. Μπορούμε να κάνουμε επανάληψη στις απαντήσεις σου στο δρόμο.»

«Εντάξει». Η θεία μου εξακολουθεί να με περιεργάζεται. Από την αμηχανία μου μπήγω τα νύχια μου στο περβάζι του παραθύρου πίσω μου. Πάντοτε απεχθανόμουν να με κοιτάζουν. Μα, βέβαια, πρέπει να το συνηθίσω. Στη διάρκεια της εξέτασης τέσσερις αξιολογητές θα με παρατηρούν για δυο ώρες περίπου. Εγώ θα φοράω μια ψιλή πλαστική ρόμπα, ημιδιαφανή, όπως αυτές που φοριούνται στα νοσοκομεία, ούτως ώστε να επιθεωρήσουν το σώμα μου.

«Επτά ή οκτώ, θα έλεγα», αποφαινεται η θεία μου, σουφρώνοντας τα χείλη της. Είναι ικανοποιητικός βαθμός και θα ήμουν ευχαριστημένη. «Αν και δεν πρόκειται να πάρεις πάνω από έξι, αν δεν καθαριστείς».

Η τρίτη λυκείου όπου να 'ναι τελειώνει, και η αξιολόγηση είναι η τελευταία δοκιμασία στην οποία θα υποβληθώ. Τους τελευταίους τέσσερις μήνες έδωσα εξετάσεις σε όλα τα μαθήματα –μαθηματικά, επιστήμες, προφορική και γραπτή επάρκεια, κοινωνιολογία, ψυχολογία και φωτογραφία (προαιρετικό μάθημα)– και τα αποτελέσματα θα βγουν κάποια στιγμή μέσα στις επόμενες εβδομάδες. Είμαι σίγουρη ότι τα πήγα τόσο καλά ώστε να περάσω σε πανεπιστημιακή σχολή. Πάντοτε ήμουν καλή μαθήτριά. Οι ακαδημαϊκοί εκτιμητές θα αναλύσουν τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες μου, και έπειτα θα ορίσουν τη σχολή και την ειδικότητά μου.

Η αξιολόγηση είναι το τελευταίο βήμα, ώστε να βρω ταίρι. Μέσα στους επόμενους μήνες οι αξιολογητές θα μου αποστείλουν μια λίστα με τέσσερις ή πέντε εγκεκριμένους συντρόφους. Ένας από αυτούς θα γίνει ο σύζυγός μου μόλις αποφοιτήσω από το πανεπιστήμιο (υπό την προϋπόθεση ότι θα έχω περάσει σε όλα τα μαθήματα. Τα κορίτσια που δεν περνούν, ξευγαρώνουν και παντρεύονται αμέσως μετά το λύκειο). Οι αξιολογητές θα βάλουν τα δυνατά τους να με ταιριάξουν με ανθρώπους που πέτυχαν παρόμοια βαθμολογία με τη δική μου στις κρίσεις. Προσπαθούν να αποφύγουν όσο το δυνατόν περισσότερο μεγάλες αποκλίσεις σε ευφυΐα, ιδιосυγκρασία, κοινωνικό υπόβαθρο και ηλικία. Βέβαια κάπου κάπου ακούγονται ιστορίες φρίκης: περιπτώσεις όπου μια φτωχή δεκαοκτάχρονη δίνεται σε έναν πλούσιο ογδοντάχρονο.

Τα σκαλιά αφήνουν το απαίσιο βογκητό τους και η αδελφή της Γκρέις, η Τζέι, ξεπροβάλλει. Είναι εννιά ετών και ψηλή για την ηλικία της, αλλά πολύ λεπτή, όλο γωνίες και αγκώνες, ενώ το στήθος της βουλιάζει σαν σκεβρωμένο ταψί. Εί-

ναι απαίσιο που το λέω, αλλά δεν τη συμπαθώ και πολύ. Έχει το ίδιο στενάχωρο βλέμμα με τη μητέρα της.

Η Τζένι ανταμώνει τη θεία μου στο άνοιγμα της πόρτας και μένει να με παρατηρεί. Είμαι μόνο ένα και πενήντα επτά και η Τζένι είναι –απίστευτο– ελάχιστους πόντους κοννύτερη από μένα. Είναι ανόητο να αισθάνομαι ντροπή μπροστά στη θεία μου και στα ξαδέλφια μου, αλλά μια καυτή φαγούρα αρχίζει να έρπει μέχρι τα μπράτσα μου. Ξέρω πως όλοι ανησυχούν για την επίδοσή μου στην αξιολόγηση. Είναι καθοριστικής σημασίας να ζευγαρωθώ με κάποιον καλό. Η Τζένι και η Γκρέις έχουν χρόνια ακόμη μπροστά τους μέχρι τη μέρα της διαδικασίας τους. Αν κάνω καλό γάμο, τα επόμενα χρόνια θα αποφέρει παραπάνω χρήματα για την οικογένεια. Παράλληλα, θα καταλαγιάσουν οι ψίθυροι, αυθόρμητα ξεσπάσματα που τέσσερα χρόνια μετά το σκάνδαλο συνεχίζουν να μας ακολουθούν όπου και αν πάμε, όπως το θρόισμα φύλλων παρασυρμένων από τον άνεμο: *Υποστηρικτής. Υποστηρικτής. Υποστηρικτής.*

Είναι ελαφρώς καλύτερη από την άλλη λέξη που με ακολουθούσε για χρόνια μετά το θάνατο της μητέρας μου, ένας φιδίσιος συριγμός, κυματιστός, που αφήνει πίσω του μια γραμμή δηλητηρίου: *Αυτοκτονία*. Μια πλάγια λέξη, κουβέντα που οι άνθρωποι ψιθυρίζουν και μουρμουρίζουν και ξεροβήχουν· λέξη που συμπιέζεται πίσω από σμιχτές παλάμες ή ψιθυρίζεται πίσω από κλειστές πόρτες. Μονάχα στα όνειρά μου η λέξη ακούστηκε σαν κραυγή, ουρλιαχτό.

Παίρνω μια βαθιά ανάσα, έπειτα σκύβω να πάρω τον πλαστικό κάδο από κάτω από το κρεβάτι μου ούτως ώστε να μη δει η θεία μου το τρέμουλό μου.

«Η Λένα παντρεύεται σήμερα;» ρωτάει η Τζένι τη θεία μου. Η φωνή της πάντοτε μου θύμιζε μέλισσες που βουίζουν μονότονα στη ζέστη.

«Μην είσαι χαζή!», λέει η θεία μου, αλλά χωρίς εκνευρισμό.

«Ξέρεις ότι δεν μπορεί να παντρευτεί μέχρι να θεραπευτεί».

Παίρνω την πετσέτα μου από τον κάδο και ορθώνω τη ράχη μου. Αυτή η λέξη, παντρεύομαι, μου στεγνώνει το στόμα. Όλοι νυμφεύονται μόλις ολοκληρώσουν τη μόρφωσή τους. Έτσι έχουν τα πράγματα. «Ο Γάμος είναι Τάξη και Σταθερότητα, το σημείο αναφοράς μιας Υγιούς κοινωνίας». (Βλέπε *Το Βιβλίο των Σους*, «Θεμελιώδεις Αρχές Κοινωνικής Συγκρότησης», σ. 114.) Αλλά στη σκέψη και μόνο η καρδιά μου χτυπάει τρελά, σαν έντομο πίσω από το τζάμι. Δεν έχω αγγίξει ποτέ μου αγόρι, φυσικά· η φυσική επαφή μεταξύ αθεράπευτων του αντίθετου φύλου απαγορεύεται. Ειλικρινά, ούτε που έχω μιλήσει σε αγόρι για πάνω από πέντε λεπτά, εκτός αν υπολογίσουμε τα ξαδέλφια μου και το θείο μου και τον Άντριου Μάρκουσ, ο οποίος βοηθάει το θείο μου στο κατάστημα *Στοπ εντ Σέιβ* και όλη την ώρα σκαλίζει τη μύτη του και σκουπίζει τις μύξες του στη βάση των κονσερβοποιημένων λαχανικών.

Και αν δεν περάσω στα μαθήματα –σε παρακαλώ, Θεέ μου, σε παρακαλώ, Θεέ μου, κάνε να τα περάσω–, θα κάνω το γάμο μου μόλις θεραπευτώ, σε λιγότερο από τρεις μήνες. Που σημαίνει ότι θα έχω την πρώτη νύχτα γάμου.

Η μυρωδιά πορτοκαλιών είναι ακόμη ισχυρή και το στομάχι μου επιχειρεί άλλη μιαν αιφνίδια γυροβολιά. Κρούβω το κεφάλι μου στην πετσέτα μου και εισπνέω, απαγορεύοντας στον εαυτό μου να με πιάσει αναγούλα.

Από τον κάτω όροφο ακούγεται ο κρότος των πιατικών. Η θεία μου αφήνει έναν αναστεναγμό και κοιτάζει το ρολόι της.

«Πρέπει να φεύγουμε σε λιγότερο από μια ώρα», ανακοινώνει. «Ξεκίνα να ετοιμάζεσαι, λοιπόν».

*Κύριε, βοήθησέ μας να ριζώσουμε τα πόδια μας στη γη
και τα μάτια μας στο δρόμο
και πάντα να θυμόμαστε τους πεπτωκότες αγγέλους,
οι οποίοι, επιχειρώντας να πετάξουν στα ύψη,
κάηκαν από τον ήλιο και, αφού έλιωσαν τα φτερά τους,
γκρεμίστηκαν στη θάλασσα.
Κύριε, βοήθησε να ριζώσουν τα μάτια μου στη γη
και να μείνουν τα μάτια μου στο δρόμο
για να μην ολισθήσω ποτέ.*

Ψαλμός 24

(Από το «Προσευχή και Μελέτη», *Το Βιβλίο των Σους*)

Η θεία μου επιμένει να με συνοδεύσει με τα πόδια μέχρι τα εργαστήρια, τα οποία, όπως όλες οι κυβερνητικές υπηρεσίες, είναι συγκεντρωμένα κατά μήκος των προβλητών, μια σειρά από λαμπερά λευκά κτίρια, που γυαλίζουν σαν δόντια πάνω από το βουερό στόμα του ωκεανού. Όταν ήμουν μικρή και είχα μόλις μετακομίσει μαζί της, εκείνη συνήθιζε να με πηγαίνει με τα πόδια στο σχολείο κάθε μέρα. Η μητέρα μου, η αδελφή μου και εγώ ζούσαμε πιο κοντά στο γυαλό και εμένα με εντυπωσίαζαν αλλά και με τρόμαζαν συνάμα όλοι οι στριφογυριστοί, σκοταδεροί δρόμοι, που μύριζαν σκουπίδια και μπαγιάτικα ψάρια. Πάντοτε ευχόμουν να μου έπιανε η θεία μου το χέρι, αλλά δεν το έκανε ποτέ, και εγώ έσφιγγα τα χέρια μου σε γροθιές και ακολου-

θούσα το υπνωτικό θρόισμα του κοτλέ παντελονιού της τρέμοντας τη στιγμή που πάνω από την κορυφή του τελευταίου λόφου θα πυργωνόταν η Ακαδημία Θηλέων Αγία Άννα, το σκοτεινό πέτρινο κτίσμα, ρυτιδωμένο με ρωγμές και χαραγματιές σαν το δαρμένο από τους καιρούς πρόσωπο ενός από τους ψαράδες βιομηχανικών αλιευτικών μονάδων που εργάζονται στους ντόκους.

Είναι εντυπωσιακό πώς αλλάζουν τα πράγματα. Έτρεμα τους δρόμους του Πόρτλαντ τότε και δίσταζα να αφήσω το πλευρό της θείας μου. Τώρα τους ξέρω τόσο καλά, ώστε θα μπορούσα να ακολουθήσω τις κατωφέρειες και τις στροφές τους με κλειστά τα μάτια, και σήμερα δεν επιθυμώ τίποτα περισσότερο από το να είμαι μόνη. Οσφραίνομαι τον ωκεανό, παρότι είναι κρυμμένος από το οπτικό πεδίο μου από τα φιδίσματα των δρόμων, και με χαλαρώνει. Η αλμύρα της θάλασσας κάνει τον αέρα πυκνό και βαρύ.

«Να θυμάσαι», επισημαίνει για χιλιοστή φορά, «θέλουν να μάθουν για την προσωπικότητά σου, ναι, αλλά όσο πιο γενικευμένες είναι οι απαντήσεις σου τόσο μεγαλύτερες πιθανότητες έχεις να σε κρίνουν για μια ποικιλία θέσεων». Η θεία μου κατά κόρον μιλάει για το γάμο με λέξεις βγαλμένες από *Το Βιβλίο των Σους*, λέξεις όπως *καθήκον*, *υπευθυνότητα* και *καρτερικότητα*.

«Το 'πιασα», τη διαβεβαιώνω. Ένα λεωφορείο μάς προσπερνάει. Η κορυφή του λόφου όπου βρίσκεται η Ακαδημία Αγία Άννα αποτυπώνεται στην πλευρά του και εγώ σκύβω σβέλτα το κεφάλι μου, φέρνοντας στο νου μου την Κάρα ΜακΝαμάρα ή τη Χίλαρι Πάκερ να κοιτάζουν έξω από τα παράθυρα με την ξεραμένη βρομιά, να χασκογελούν και να με δείχνουν. Όλοι ξέρουν ότι περνάω από αξιολόγηση σήμερα. Μόνο τέσσερις προσφέρονται μέσα στη χρονιά, και οι υποψήφιοι ορίζονται πολύ νωρίτερα.

Το *μείκαπ* που η θεία Κάρολ επέμεινε να φορέσω δείχνει

την επιδερμίδα μου ομοιόμορφη και λεία. Στον καθρέφτη του μπάνιου στο σπίτι μου φάνηκε ότι έμοιαζα με ψάρι, έτσι που είχα τα μαλλιά μου πιασμένα με μεταλλικές φουρκέτες και πιαστράκια, ψάρι με ένα κάρο μεταλλικά αγκίστρια καρφωμένα στο κεφάλι μου.

Δε συμπαθώ το μείκαπ, ποτέ μου δεν ενδιαφέρθηκα για ρούχα ούτε για λιπ γκλος. Η κολλητή μου, η Χάνα, νομίζει ότι είμαι παλαβή, αλλά φυσικά αυτό θα πίστευε. Εκείνη είναι πανέμορφη – ακόμη και όταν πιάνει τα μαλλιά της σε έναν πρόχειρο κότσο στην κορυφή του κεφαλιού, δείχνει σαν να βγήκε από κομμωτήριο. Εγώ δεν είμαι άσχημη, αλλά ούτε και όμορφη. Όλα πάνω μου είναι στο ενδιαμέσο. Τα μάτια μου δεν είναι πράσινα ή καστανά, αλλά ένα μπερδεμένο χρώμα. Δεν είμαι λεπτή, ούτε και χοντρή όμως. Το μόνο πράγμα που μπορείτε να πείτε με βεβαιότητα για μένα είναι το εξής: είμαι κοντή.

«Αν σε ρωτήσουν, Θεός φυλάξει, για τα ξαδέλφια σου, θυμήσου να πεις ότι δεν τους ήξερες καλά...»

«Αχά». Πιάνω μέσες άκρες απ' όσα λέει. Έχει πολλή ζέση, υπερβολική για Ιούνιο μήνα, και ο ιδρώτας γλιστράει χαμηλά στη μέση μου και στις μασχάλες μου, παρότι έβαλα αποσμητικό το πρωί. Στα δεξιά μας απλώνεται ο Κόλπος Κάσκο, που περιβάλλεται από τα νησιά Πικς και Γκρέιτ Ντάιαμοντ, όπου ορθώνονται τα παρατηρητήρια. Παραπέρα εκτείνεται ο ανοιχτός ωκεανός και, ακόμη πιο πέρα, όλες οι ρημαγμένες χώρες και πόλεις κατεστραμμένες από τη νόσο.

«Λένα; Με προσέχεις;» Η Κάρολ βάζει το χέρι της στο μπράτσο μου και με γυρίζει προς το μέρος της.

«Μπλε», επαναλαμβάνω σαν παπαγαλάκι. «Μπλε είναι το αγαπημένο μου χρώμα. Ή το πράσινο». Το μαύρο είναι πολύ καταθλιπτικό. Το κόκκινο θα τους θορυβήσει. Το ροζ είναι υπερβολικά κοριτσιότικο, ενώ το πορτοκαλί είναι ιδιόρρυθμο.

«Και τα πράγματα που σου αρέσουν να κάνεις στον ελεύθερο χρόνο σου;»

Αποτραβιέμαι απαλά από τη λαβή της.

«Τα έχουμε ξαναπεί αυτά».

«Είναι σημαντικό, Λένα. Αυτή είναι ίσως η σπουδαιότερη μέρα ολόκληρης της ζωής σου».

Αφήνω έναν αναστεναγμό. Εμπρός μου οι πύλες που φράζουν τα κυβερνητικά εργαστήρια ανοίγουν αργά με ένα μηχανικό κλαψούρισμα. Σχηματίζεται κιόλας μια διπλή ουρά, στη μια μεριά τα κορίτσια και, πενήντα πόδια πιο πέρα, σε μια δεύτερη είσοδο τα αγόρια. Μισοκλείνω τα μάτια μου μπροστά στον ήλιο προσπαθώντας να εντοπίσω γνωστούς μου, όμως ο ωκεανός με έχει θαμπώσει και η όρασή μου θολώνει από μαύρες κουκκιδίτσες που επιπλέουν.

«Λένα;» με προτρέπει η θεία μου.

Παίρνω μια βαθιά ανάσα και ξεκινάω το κατεβατό που έχουμε επαναλάβει ένα δισεκατομμύριο φορές.

«Μου αρέσει να εργάζομαι στην εφημερίδα του σχολείου. Ενδιαφέρομαι για τη φωτογραφία, γιατί μου αρέσει ο τρόπος με τον οποίο αιχμαλωτίζει και διατηρεί μια μοναδική στιγμή του χρόνου. Απολαμβάνω να βγαίνω με τους φίλους μου και να παρακολουθώ συναυλίες στο πάρκο Ντίρινγκ Όουκς. Μου αρέσει το τρέξιμο και ήμουν δεύτερη αρχηγός της ομάδας ανώμαλου δρόμου για δυο χρόνια. Κατέχω το ρεκόρ του σχολείου στον αγώνα δρόμου τριών μιλίων. Συχνά κρατάω τα νεαρότερα μέλη της οικογένειάς μου, και μου αρέσουν πολύ τα παιδιά».

«Κάνεις γκριμάτσα», σχολιάζει η θεία μου.

«Αγαπάω τα παιδιά», επαναλαμβάνω, μοστράροντας ένα χαμόγελο στο πρόσωπό μου. Η αλήθεια είναι ότι δε μου αρέσουν πολλά παιδιά πέρα από την Γκρέισι. Είναι πολύ άτσαλα και φασαριόζικα όλη την ώρα, και πάντοτε γραπώνουν πράγματα και βγάζουν σάλια και βρέχονται. Όμως ξέρω ότι θα πρέπει να κάνω δικά μου παιδιά κάποια μέρα.

«Καλύτερα», επιδοκιμάζει η Κάρολ. «Συνέχισε».

Ολοκληρώνω: «Τα αγαπημένα μου μαθήματα είναι τα μαθηματικά και η ιστορία». Και εκείνη γνέφει καταφατικά, ικανοποιημένη.

«Λένα!»

Κάνω μεταβολή. Η Χάνα μόλις βγαίνει από το αυτοκίνητο των γονιών της, με τα ξανθά μαλλιά της να ανεμίζουν σε τούφες και κύματα γύρω από το πρόσωπό της, και η ημι-αραχνούφαντη τουνίκ της γλιστράει από τον έναν μαυρισμένο ώμο της. Όλα τα κορίτσια και τα αγόρια, στημένα στην ουρά για να μπουν στα εργαστήρια, έχουν στραφεί για να την κοιτάξουν. Η Χάνα έχει αυτό το είδος της δύναμης πάνω στους ανθρώπους.

«Λένα! Στάσου!» Η Χάνα συνεχίζει να διασχίζει γοργά το δρόμο, κουνώντας μου με μανία το χέρι της. Πίσω της, το αυτοκίνητο ξεκινάει μιαν αργή κυκλική περιστροφή: μπρος-πίσω, μπρος-πίσω στο στενό δρομάκι, ωστόσο έχει γυρίσει στην αντίθετη κατεύθυνση. Το αυτοκίνητο των γονιών της Χάνα είναι στιλπνό και μαύρο όπως ο πάνθηρας. Τις λίγες φορές που το έχουμε οδηγήσει, ένιωσα σαν πριγκίπισσα. Ελάχιστοι διαθέτουν αυτοκίνητα πια και ακόμη λιγότεροι έχουν αμάξια που τα οδηγούν. Το πετρέλαιο χορηγείται με δελτίο και είναι εξαιρετικά ακριβό. Ορισμένοι άνθρωποι της μεσαίας αστικής τάξης έχουν μόνιμα παρκαρισμένα τα αυτοκίνητά τους μπροστά από τα σπίτια τους σαν αγάλματα, παγερά και αχρησιμοποίητα, με τα λάστιχά τους πεντακάθαρα και άφθαρτα.

«Γεια σου, Κάρολ», χαιρετάει ξέπνοα η Χάνα, προφταίνοντάς μας. Ένα περιοδικό ξεπροβάλλει από τη μισάνοιχτη τσάντα της, και εκείνη σκύβει λίγο να το πιάσει. Είναι μια από τις κυβερνητικές εκδόσεις, *Σπίτι και Οικογένεια*, και σε απάντηση των ανασηκωμένων φρυδιών μου κάνει ένα μορφασμό. «Η μαμά με ανάγκασε να το φέρω. Είπε να το διαβάσω όση ώρα περιμένω για την αξιολόγησή μου. Είπε ότι θα δώσει τη σωστή εικόνα». Η Χάνα βάζει το δάχτυλό της μέσα στο λαιμό της και παριστάνει ότι ξερνάει.

«Χάνα», ψιθυρίζει έντονα η θεία μου. Η ταραχή στη φωνή της κάνει την καρδιά μου να αναπηδήσει. Πολύ σπάνια η Κάρολ χάνει την ψυχραιμία της, έστω και για μια στιγμή. Τινάζει το κεφάλι της δεξιά και αριστερά, θαρρείς και περιμένει να βρει ευταξίες ή αξιολογητές να παραμονεύουν πρωί πρωί στον ολοφώτεινο δρόμο.

«Μην ανησυχείτε. Δε μας κατασκοπεύουν». Η Χάνα γυρίζει την πλάτη της στη θεία μου και, στρεφόμενη σ' εμένα, το στόμα της σχηματίζει την άηχη λέξη: *Ακόμη*. Έπειτα χαμογελάει.

Μπροστά μας, η διπλή σειρά κοριτσιών και αγοριών γίνεται μεγαλύτερη, επεκτείνεται στο δρόμο, ακόμη και όταν οι γυάλινες, μπροστινές πόρτες των εργαστηρίων ανοίγουν και ένα πλήθος νοσοκόμων ξεπροβάλλει, κρατώντας σημειωματάρια και ξεκινώντας να εισάγουν άτομα στις αίθουσες υποδοχής. Η θεία μου ακουμπάει το χέρι της στον ώμο μου ανάλαφρα, γρήγορα σαν πουλάκι.

«Καλύτερα να μπεις στην ουρά», μου συστήνει. Η φωνή της έχει επιστρέψει στο φυσιολογικό. Εύχομαι λίγη από την αταραξία της να στάλαζε μέσα μου. «Και... Λένα;»

«Ναι;» Δεν αισθάνομαι πολύ καλά. Τα εργαστήρια φαίνονται μακρινά, τόσο λευκά, ώστε μόλις και μετά βίας αντέχω να τα απενίσω, ενώ το πεζοδρόμιο στραφαλιρίζει από τη ζέστη μπροστά μας. Οι λέξεις *η σπουδαιότερη μέρα ολόκληρης της ζωής σου* επαναλαμβάνονται στο κεφάλι μου. Ο ήλιος δίνει την αίσθηση γιγάντιου προβολέα.

«Καλή τύχη». Η θεία μου επαναλαμβάνει το αστραπιαίο χαμόγελο διάρκειας ενός μιλισεκόντ.

«Ευχαριστώ». Εν μέρει εύχομαι η Κάρολ να πει κάτι άλλο, του τύπου *Είμαι σίγουρη ότι θα τα πας περίφημα* ή *Προσπάθησε να μην ανησυχείς*, όμως απλώς στέκεται εκεί, ανοιγοκλείνοντας τα βλέφαρα, και η όψη της είναι ατάραχη και αινιγματική όπως πάντα.

«Μην αγχώνεστε, κυρία Τιντλ». Η Χάνα μου κλείνει το μάτι. «Θα φροντίσω εγώ να μην τα θαλασσύσει... πολύ. Το υπόσχομαι».

Όλη η νευρική μου διαλύεται. Η Χάνα είναι τόσο χαλαρή με το όλο θέμα, τόσο απαθής και φυσιολογική.

Η Χάνα και εγώ κατευθυνόμαστε στα εργαστήρια μαζί. Η Χάνα είναι ένα εβδομήντα πέντε. Όποτε περπατάω δίπλα της, πρέπει να κάνω μισό βήμα παραπάνω για να την προφταίνω, και καταλήγω να νιώθω σαν πάπια που τσαλαβουτάει στο νερό. Σήμερα δε με πειράζει πάντως. Χαίρομαι που βρίσκεται μαζί μου. Αλλιώς θα ήμουν τελείως ράκος.

«Θεέ μου!» αναφωνεί καθώς πλησιάζουμε στις γραμμές. «Η θεία σου το έχει πάρει πολύ στα σοβαρά το όλο θέμα».

«Εδώ που τα λέμε, είναι σοβαρό». Σταματάμε στο τέρμα της ουράς. Βλέπω λίγα άτομα που αναγνωρίζω: κάποια κορίτσια που τα ξέρω κάπως από το σχολείο, μερικά αγόρια που τα έχω δει να παίζουν ποδόσφαιρο πίσω από το Γενικό Λύκειο Σπένσερ, σχολείο αργένων. Ένα αγόρι κοιτάζει προς το μέρος μου και με βλέπει που καρφώνομαι. Ανασηκώνει τα φρύδια του και εγώ χαμηλώνω το βλέμμα μου γρήγορα, το πρόσωπό μου γίνεται κατακόκκινο μονομιάς και το στομάχι μου σφίγγεται νευρικά. *Θα έχεις βρει ταίρι σε λιγότερο από τρεις μήνες, λέω στον εαυτό μου, μα οι λέξεις δε σημαίνουν τίποτα και είναι σαχλές, όπως τα παιχνίδια λέξεων που παίζαμε ως πιτσιρικά και πάντα κατέληγαν σε προτάσεις που δεν έβγαζαν νόημα: Θέλω μπανάνα για ταχύπλοο. Δώσε το βρεγμένο παπούτσι μου στο καμένο κέικ σου.*

«Ναι, ξέρω. Πίστεψέ με, έχω διαβάσει και εγώ *Το Βιβλίο των Σους* όπως όλος ο κόσμος». Η Χάνα ανεβάζει τα γυαλιά ηλίου της στο μέτωπό της και ανοιγοκλείνει τα ματόκλαδά της σ' εμένα κάνοντας τη φωνή της μελιστάλαχτη: «Η Ημέρα της Αξιολόγησης είναι το συγκλονιστικό τελετουργικό της μετάβασης που σε προετοιμάζει για ένα μέλλον ευτυχίας, σταθε-

ρότητας και συντροφικότητας». Κατεβάζει τα γυαλιά της πάλι πάνω στη μύτη της και κάνει ένα μορφασμό.

«Δεν το πιστεύεις;» Η φωνή μου βγαίνει ψίθυρος.

Η Χάνα συμπεριφέρεται παράξενα τελευταία. Ήταν πάντοτε διαφορετική από τους υπόλοιπους – πιο εξωστρεφής, πιο ανεξάρτητη, πιο ατρόμητη. Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους ήθελα εξαρχής να γίνω φίλη της. Απ' όσο με θυμάμαι, ήμουν ντροπαλή και φοβόμουν μήπως πω ή πράξω κάτι λάθος. Η Χάνα είναι το ακριβώς αντίθετο.

Ωστόσο, τον τελευταίο καιρό είναι κάτι παραπάνω από αυτό. Η Χάνα αφενός έχει πάψει να ενδιαφέρεται για το σχολείο, αφετέρου την έχουν καλέσει στο γραφείο του διευθυντή ουκ ολίγες φορές επειδή αντιμίλησε στους καθηγητές. Και κάποιες φορές εκεί που μιλάει σταματά, στα καλά καθούμενα κλείνει το στόμα της λες και χτύπησε πάνω σε τοίχο. Άλλοτε την πιάνω να απενίξει τον ωκεανό σαν να θέλει να φύγει πέρα μακριά κολυμπώντας.

Θωρώντας την τώρα, αυτά τα καθαρά γκριζα μάτια και το στόμα της, λεπτό και τεντωμένο σαν χορδή δοξαριού, νιώθω ένα τσίμπημα φόβου. Αναλογίζομαι τη μητέρα μου να παραδέρνει για μια στιγμή στον αέρα προτού πέσει σαν πέτρα μέσα στον ωκεανό. Σκέφτομαι το πρόσωπο του κοριτσιού που γκρεμίστηκε από την ταράτσα του εργαστηρίου τόσα χρόνια πριν, με το μάγουλό της γυρισμένο πάνω στο πεζοδρόμιο. Αποδιώχνω σκέψεις περί ασθένειας. Η Χάνα δεν είναι άρρωστη. Με τίποτα. Θα το ήξερα.

«Αν ήθελαν στ' αλήθεια να είμαστε ευτυχισμένοι, θα μας άφηναν να επιλέξουμε μόνοι μας», μουρμουρίζει θυμωμένα η Χάνα.

«Χάνα», την κόβω απότομα. Η κριτική απέναντι στο σύστημα είναι το χειρότερο αδίκημα που υπάρχει. «Πάρ' το πίσω».

Αυτή σηκώνει τα χέρια της ψηλά.

«Εντάξει, εντάξει. Το παίρνω πίσω».

«Ξέρεις ότι δε λειτουργεί διαφορετικά. Σκέψου πώς ήταν παλιά. Χάος όλη την ώρα, μάχες και πόλεμος. Οι άνθρωποι ήταν δυστυχισμένοι».

«Είπα, το παίρνω πίσω». Μου χαμογελάει, αλλά εγώ είμαι ακόμη παρμένη και αποστρέφω το βλέμμα μου.

«Εξάλλου», συνεχίζω, «μας δίνουν επιλογή».

Συνήθως οι αξιολογητές ετοιμάζουν μια λίστα με τέσσερις ή πέντε εγκεκριμένους υποψηφίους και μας επιτρέπεται να επιλέξουμε έναν εξ αυτών. Έτσι όλοι μένουν ευχαριστημένοι. Σε όλα τα χρόνια που εφαρμόζεται η διαδικασία και προσχεδιάζονται οι γάμοι, λιγότερα από δώδεκα διαζύγια έχουν καταγραφεί στο Μείν, κάτω από χίλια στο σύνολο των Ηνωμένων Πολιτειών – και στην πλειονότητα των περιπτώσεων, είτε ο/η σύζυγος φερόταν ύποπτος ως υποστηρικτής και το διαζύγιο ήταν απαραίτητο και εγκεκριμένο από την πολιτεία.

«Μια περιορισμένη επιλογή», με διορθώνει εκείνη. «Επιλέγουμε από τους ανθρώπους που έχουν προεπιλεγεί για μας».

«Κάθε επιλογή είναι περιορισμένη», της αντιγυρίζω. «Έτσι είναι η ζωή».

Η Χάνα ανοίγει το στόμα της σαν να πρόκειται να απαντήσει, αντίθετα όμως βάζει τα γέλια. Έπειτα απλώνει το χέρι της και πιέζει την παλάμη μου, δυο σύντομα ζουλήγματα και δυο παρατεταμένα. Είναι το παλιό μας σινιάλο, μια συνήθεια που αναπτύξαμε στη δεύτερα δημοτικού. Όταν κάποια από εμάς ήταν φοβισμένη ή αναστατωμένη, ήταν ο τρόπος μας να πούμε: *Εδώ είμαι εγώ, μην ανησυχείς*.

«Εντάξει, εντάξει, μην παίρνεις στάση άμυνας. Τρελαίνομαι για τις αξιολογήσεις, *οκέι*; Ζήτω η Ημέρα Αξιολόγησης».

«Καλύτερα», λέω, αλλά είμαι ακόμη ταραγμένη και εκνευρισμένη. Η γραμμή προχωράει αργά. Περνάμε τις σιδερένιες πύλες, περίπλοκα στεφανωμένες με συρματόπλεγμα, και μπαίνουμε στον μακρύ δρόμο που οδηγεί στα διάφορα συγκροτήματα εργαστηρίων. Κατευθυνόμαστε στο κτίριο 6-Γ.

Τα αγόρια τραβάνε για το 6-B και οι γραμμές αρχίζουν να αποκλίνουν η μία από την άλλη.

Καθώς κινούμαστε κοντύτερα στην κορυφή της ουράς, δεχόμαστε ένα κύμα αέρα από κλιματιστικό κάθε φορά που ανοίγουν οι γυάλινες πόρτες και ύστερα κλείνουν. Απίστευτη αίσθηση, σαν να βυθίζεσαι στιγμιαία σε ένα λεπτό στρώμα πάγου από την κορυφή ως τα νύχια, σαν παγωτό ξυλάκι, και εγώ γυρίζω και απομακρύνω τα δεμένα σε αλογοουρά μαλλιά μου από το λαιμό μου, σιχτριζοντας την αποπνικτική ζέση. Δεν έχουμε κλιματιστικό στο σπίτι, μόνο ψηλούς, άχαρους ανεμιστήρες οροφής που βαρυγκομούν μέσα στη νύχτα. Και τον περισσότερο καιρό η Κάρολ δε μας αφήνει ούτε και αυτούς να χρησιμοποιήσουμε. Καταναλώνουν πολύ ηλεκτρικό, ισχυρίζεται, και εμείς δεν έχουμε αρκετό για ξόδεμα.

Επιτέλους, έμειναν λιγοστά άτομα μόνο μπροστά μας. Μια νοσοκόμα βγαίνει έξω από το κτίριο κουβαλώντας μια στοίβα σημειωματάρια και μια χούφτα σπιλό και ξεκινάει να τα μοιράζει κατά μήκος της σειράς.

«Παρακαλώ, φροντίστε να συμπληρώσετε όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες», λέει, «συμπεριλαμβάνοντας το ιατρικό και οικογενειακό ιστορικό σας».

Η καρδιά μου αρχίζει να χοροπηδάει μέχρι το λαιμό μου. Τα καθαρά αριθμημένα κουτάκια στη σελίδα –Επώνυμο, Όνομα, Μεσαίο Αρχικό Γράμμα, Τωρινή Διεύθυνση, Ηλικία– γκρεμίζονται μαζί. Χαίρομαι αφάνταστα που η Χάνα είναι μπροστά μου. Εκείνη ξεκινάει να συμπληρώνει τα έντυπα σβέλτα, στηρίζοντας το σημειωματάριο στο μπράτσο της, και το σπιλό της πατινάρει πάνω στο χαρτί.

«Επόμενη».

Οι πόρτες ανοίγουν ξανά και μια δεύτερη νοσοκόμα ξεπροβάλλει και κάνει νόημα στη Χάνα να περάσει μέσα. Στη σκοτεινή δροσιά πέρα από εκείνη διακρίνω μια λευκή αίθουσα αναμονής με πράσινο χαλί.

«Καλή τύχη», εύχομαι στη Χάνα.

Αυτή στρέφεται και μου χαρίζει ένα σύντομο χαμόγελο. Καταλαβαίνω όμως ότι είναι αγχωμένη, επιτέλους. Υπάρχει μια πολύ λεπτή ρυτίδωση ανάμεσα στα φρύδια της και η φίλη μου μασουλάει τη γωνία του χείλους της.

Η Χάνα κάνει να μπει στο εργαστήριο, όμως κάνει μεταβολή απότομα και έρχεται προς το μέρος μου, με όψη αγριεμένη και ανοίκεια, γραπώνοντάς με και από τους δυο ώμους, και βάζει το στόμα της στο αυτί μου ακριβώς. Ξαφνιάζομαι τόσο πολύ, που μου πέφτει το σημειωματάριο από τα χέρια.

«Ξέρεις ότι δεν μπορείς να είσαι ευτυχισμένη αν δεν είσαι δυστυχισμένη ορισμένες φορές, έτσι δεν είναι;» μου ψιθυρίζει, και η φωνή της είναι βραχνή, σαν να έκλαιγε.

«Τι πράγμα;» Τα νύχια της μπήγονται στους ώμους μου, και εκείνη τη στιγμή την τρέμω.

«Δε γίνεται να είσαι πραγματικά ευτυχισμένη αν δεν είσαι δυστυχισμένη κάποιες φορές. Το ξέρεις αυτό, σωστά;»

Προτού προφτάσω να απαντήσω, ελευθερώνει τη λαβή της και, καθώς αποτραβιέται, το πρόσωπό της είναι γαλήνιο και όμορφο και ατάραχο όπως πάντα. Σκύβει να πιάσει το σημειωματάριό μου και μου το δίνει χαμογελώντας. Ύστερα κάνει μεταβολή και χάνεται πίσω από τις γυάλινες πόρτες, οι οποίες ανοιγοκλείνουν πίσω της στρωτά και ομαλά, όπως η επιφάνεια του νερού, ρουφώντας μέσα στα σπλάχνα της κάτι που βουλιάζει.

Λένε ότι η θεραπεία για τον *έρωτα*
θα με κάνει ευτυχισμένη και ασφαλή
για πάντα...
Κι εγώ τους πίστευα.
Μέχρι τώρα.

Τώρα τα πάντα έχουν αλλάξει.
Τώρα θα προτιμούσα να *μοιρηθώ*
με τον έρωτα για ένα κλάσμα
του δευτερολέπτου παρά
να *ζήσω* εκατό χρόνια μέσα στο ψέμα.

Σε μια φιλόξενη Αμερική, όπου κάθε πόλη περιχαράκωνεται με σύνορα προκειμένου να διαφυλαχθεί η υγεία του πληθυσμού, μια φρικτή και ολέθρια νόσος απειλεί να αφανίσει ολόκληρη την ήπειρο. Η χειρότερη επιδημία όλων των εποχών: ο έρωτας. Η Λένα μετράει τις μέρες αντίστροφα μέχρι την ημερομηνία όπου θα υποβληθεί στη χειρουργική διαδικασία, η οποία θα την καταστήσει απρόσβλητη από τη νόσο. Ώσπου ένα τυχαίο γεγονός θα αλλάξει τη ζωή της για πάντα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΙΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 08660

ΔΙΑΒΑΣΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ